

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. 157
ΑΠΟ ΤΟ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 18/2022 ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ

ΘΕΜΑ: Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων.

Στη Λάρισα, σήμερα 14η του μηνός Ιουνίου, του έτους 2022, ημέρα Τρίτη και ώρα 19.00 μ.μ. το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Λαρισαίων συνήλθε σε συνεδρίαση, ύστερα από τη με αρ. πρωτ. 25615/10-06-2022 πρόσκληση του Προέδρου αυτού, η οποία έγινε κατά τις διατάξεις του άρθρου 67 του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87), όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει.

Ήταν δε παρόντες από τα μέλη του οι κ.κ.: 1) Τάχος Δημήτριος, ως Πρόεδρος, 2) Αλεξούλης Ιωάννης, 3) Αναστασίου Μιχαήλ, 4) Ανδριτσόπουλος Ανδρέας, 5) Αργυρόπουλος Κωνσταντίνος, 6) Βλαχούλης Κωνσταντίνος, 7) Βούλγαρης Σωτήριος, 8) Γεωργάκης Δημήτριος, 9) Γιαννακόπουλος Κοσμάς, 10) Γούλας Παναγιώτης, 11) Δαούλας Θωμάς, 12) Δεληγιάνης Δημήτριος, 13) Διαμάντος Κωνσταντίνος, 14) Δρυστέλλας Αθανάσιος, 15) Ζαούτσος Γεώργιος, 16) Καλτσάς Νικόλαος, 17) Καραλαριώτου Ειρήνη, 18) Καφφές Θεόδωρος, 19) Κρίκης Πέτρος, 20) Λώλος Αχιλλέας, 21) Μαβίδης Δημήτριος, 22) Μόρας Ευάγγελος, 23) Μπουσμπούκης Ιωάννης, 24) Νασιώκας Παναγιώτης, 25) Ξηρομερίτης Μάριος, 26) Παπαδούλης Γεώργιος, 27) Παπαποστόλου Δημήτριος, 28) Πράπας Αντώνιος, 29) Ραπτοτάσιου Ουρανία, 30) Σάπκας Παναγιώτης, 31) Σταυροθεόδωρος Αχιλλέας, 32) Τερζούδης Χρήστος, 33) Τζατζάκης Φώτιος και 34) Τσιλιμίκας Χρήστος

και δεν προσήλθαν οι δημοτικοί σύμβουλοι κ.κ.: 1) Αδαμόπουλος Αθανάσιος, 2)) Απρίλη Αγορίτσα, 3) Γαμβρούλας Νικόλαος, 4) Καλαμπαλίκης Κωνσταντίνος, 5) Καμηλαράκη – Σαμαρά Μαρία, 6) Κυριτσάκας Βάιος, 7) Μαμάκος Αθανάσιος, 8) Νάρης Αλέξανδρος, 9) Νταής Παναγιώτης, 10) Ξυνοπούλου Ελένη – Μαρίνα, 11) Παναγιώτου Ιωάννης, 12) Παπαδημητρίου Βασίλειος, 13) Παπαπαρίσης Απόστολος, 14) Σούλτης Γεώργιος και 15) Τσακίρης Μιχαήλ.

Το Δημοτικό Συμβούλιο, αφού βρέθηκε σε νόμιμη απαρτία (σε σύνολο αριθμού συμβούλων 49 παρευρίσκονταν οι 34, αποτελούντες την απόλυτη πλειοψηφία αυτού, άρθρο 96 παράγραφος 2 του ΔΚΚ (Ν. 3463/8-6-2006), δηλαδή τον αμέσως μεγαλύτερο ακέραιο του μισού του νομίμου αριθμού των μελών του Συμβουλίου), εισέρχεται στη συζήτηση των θεμάτων παρόντος του Δημάρχου κ. Απόστολου Καλογιάννη.

Κατά τη συζήτηση του θέματος απουσίαζαν οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κ. Διαμάντος Κωνσταντίνος και Τερζούδης Χρήστος.

Το Δημοτικό Συμβούλιο Λάρισας μετά από συζήτηση σχετικά με το θέμα: Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων και αφού έλαβε υπόψη:

1. Το άρθρο 65 του Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Το άρθρο 79 του Ν. 4555/2018.
3. Τη με αριθμ. 60/2021 Α.Δ.Σ. με θέμα: Συγκρότηση Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων Δήμου Λαρισαίων.
4. Το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινωνικής Ένταξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων.
5. Τη με αρ. πρωτ. 1360/08-08-2022 εισήγηση της Δ/Κοινωνικής Πολιτικής & Πρόνοιας, η οποία έχει ως εξής:

Στο πλαίσιο του οράματος του Δήμου Λαρισαίων για την ενίσχυση των πολιτικών παροχής κοινωνικής προστασίας στους διαμένοντες στα γεωγραφικά όρια του Δήμου, με έμφαση την ανάσχεση των κινδύνων και των αιτιών που οδηγούν στον αποκλεισμό και στην παγίδευση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων (ευάλωτων και ειδικών) από την πρόσβασή τους σε θεμελιώδεις υπηρεσίες και παροχές, ο Δήμος επιθυμεί να αποτυπώσει σε στρατηγική τους τομείς παρέμβασης του και την αποτύπωση πολιτικών κοινωνικής προστασίας και η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση, την παροχή υπηρεσιών και τη διασύνδεση των πολιτών με όλους τους φορείς, και οργάνωσης παρεμβάσεων σε πεδία που κρίνουν την ένταξη στη ζωή της τοπικής κοινωνίας. Στόχος, επίσης, αυτού του σχεδίου είναι να αποσαφηνίσει την έννοια της «κοινωνικής ένταξης» θεσμοθετώντας ένα κοινό πλαίσιο κατανόησης, που θα αποτελέσει εργαλείο αξιολόγησης προγραμμάτων και δράσεων που αφορούν αυτές τις ομάδες.

Το «Στρατηγικό Σχέδιο Κοινωνικής Ένταξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων» συνιστά ένα εγχείρημα συγκέντρωσης των πολιτικών, των στόχων και των δράσεων σε μια ενιαία, εφαρμόσιμη και πολυσχιδή στρατηγική, η οποία δε θα παραμένει στάσιμη, αλλά θα είναι δυναμική και, ως εκ τούτου, ανοικτή στην υποβολή προτάσεων και διορθωτικών συστάσεων για την εξέλιξη και τη βελτιστοποίηση των πολιτικών που προβλέπει.

Βασικός στόχος του Στρατηγικού Σχεδίου Ένταξης είναι η δημιουργία η υλοποίηση ενταξιακών πολιτικών ώστε κάθε άτομο, ανεξαρτήτως φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού, να έχει δικαίωμα σε ίση μεταχείριση και ίσες ευκαιρίες όσον αφορά την απασχόληση, την κοινωνική προστασία, την εκπαίδευση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που διατίθενται στο κοινό.

Η ένταξη συνδέεται με ένα ευρύ φάσμα πολιτικών. Με βάση τη διεθνή εμπειρία και τα ερευνητικά δεδομένα, οι άξονες παρέμβασης στους οποίους πρέπει να εστιάσουν οι πολιτικές ένταξης είναι οι ακόλουθες:

- Εργασία
- Εκπαίδευση
- Στέγη
- Κοινωνική συνοχή
- Συνεργασία

Οι Άξονες Παρέμβασης καθορίζουν τις γενικές περιοχές στο πλαίσιο των οποίων το στρατηγικό σχέδιο αναπτύσσει συγκεκριμένους στόχους και δράσεις. Οι στόχοι καθορίζουν συγκεκριμένες κατευθύνσεις εντός των αξόνων παρέμβασης. Οι δράσεις αποσκοπούν στον εντοπισμό και την περιγραφή συγκεκριμένων ενεργειών οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά στην επίτευξη αυτών των στόχων. Οι δράσεις αποτελούν μια δέσμη μέτρων, τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν σταδιακά, ανάλογα με τις εκάστοτε προτεραιότητες, τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους, τις

ευκαιρίες, κ.λπ. Οι αποφάσεις σχετικά με το πλάνο σταδιακής υλοποίησης των στόχων ή των ενεργειών αποτελούν μέρος της υλοποίησης του στρατηγικού σχεδίου.

Παρακαλούμε όπως εγκρίνετε το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινωνικής Ένταξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων .

6. Τη διαφωνία των Δημοτικών Συμβούλων κ. Κρίκη Πέτρου και Παπαδούλη Γεωργίου.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Εγκρίνει το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινωνικής Ένταξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων, το οποίο επισυνάπτεται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης.

Το παρόν συντάχθηκε αναγνώσθηκε και αφού βεβαιώθηκε υπογράφεται όπως παρακάτω.

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΤΑΧΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΝΑΣΙΩΚΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
MUNICIPALITY OF LARISSA

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
MUNICIPALITY OF LARISSA

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2022
Β' ΕΚΔΟΣΗ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	2
Ενότητα 1: Δήμος Λαρισαίων	3
Ενότητα 2: Οραματισμός και Αξίες Πολιτικής Ένταξης	5
2.1. Βασικοί Ορισμοί	5
2.2. Κοινωνική Ένταξη	6
2.3. Βασικές Αρχές Πολιτικής	8
Ενότητα 3: Πολιτικές Ένταξης	9
Άξονας Παρέμβασης 1: Εργασία	10
Στόχοι	11
Άξονας Παρέμβασης 2: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	11
Στόχοι	12
Άξονας Παρέμβασης 3: Στέγη	13
Στόχοι	14
Άξονας Παρέμβασης 4: Κοινωνική Συνοχή και Ενεργή Συμμετοχή	14
Στόχοι	16
Άξονας Παρέμβασης 5: Δικτύωση και Συνεργασία	17
Στόχοι	17
Ενότητα 4: Διαχείριση Προβλημάτων / Κινδύνων	19
Προβλήματα / Κίνδυνοι Ανά Άξονα Παρέμβασης	19
Ενότητα 5: Χρηματοδοτικά Εργαλεία	20
Ενότητα 6: Δείκτες Αξιολόγησης του Στρατηγικού Σχεδίου Ένταξης	20
1. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Εργασία	21
2. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	21
3. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Στέγη	22
4. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Κοινωνική Συνοχή και Ενεργή Συμμετοχή	22
5. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Δικτύωση και Συνεργασία	23
Παράρτημα Α: Πρόταση Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων για Δράσεις Κοινωνικής Ένταξης Προσφύγων και Μεταναστών	24

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του οράματος του Δήμου Λαρισαίων για την ενίσχυση των πολιτικών παροχής κοινωνικής προστασίας στους διαμένοντες στα γεωγραφικά όρια του Δήμου, με έμφαση την ανάσχεση των κινδύνων και των αιτιών που οδηγούν στον αποκλεισμό και στην παγίδευση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων (ευάλωτων και ειδικών) από την πρόσβασή τους σε θεμελιώδεις υπηρεσίες και παροχές, ο Δήμος επιθυμεί να αποτυπώσει σε στρατηγική τους τομείς παρέμβασης του και την αποτύπωση πολιτικών κοινωνικής προστασίας και η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση, την παροχή υπηρεσιών και τη διασύνδεση των πολιτών με όλους τους φορείς, και οργάνωσης παρεμβάσεων σε πεδία που κρίνουν την ένταξη στη ζωή της τοπικής κοινωνίας. Στόχος, επίσης, αυτού του σχεδίου είναι να αποσαφηνίσει την έννοια της «κοινωνικής ένταξης» θεσμοθετώντας ένα κοινό πλαίσιο κατανόησης, που θα αποτελέσει εργαλείο αξιολόγησης προγραμμάτων και δράσεων που αφορούν αυτές τις ομάδες.

Το παρόν συνιστά ένα εγχείρημα συγκέντρωσης των πολιτικών, των στόχων και των δράσεων σε μια ενιαία, εφαρμόσιμη και πολυσχιδή στρατηγική, η οποία δε θα παραμένει στάσιμη, αλλά θα είναι δυναμική και, ως εκ τούτου, ανοικτή στην υποβολή προτάσεων και διορθωτικών συστάσεων για την εξέλιξη και τη βελτιστοποίηση των πολιτικών που προβλέπει.

Το παρόν Στρατηγικό Σχέδιο ορίζει την «Κοινωνική Ένταξη» ως μια δυναμική, αμφίδρομη, πολυδιάστατη, πολύ-παραγοντική και μακράς διάρκειας μη γραμμική διαδικασία, με πολλά και διαφορετικά στάδια ζυμώσεων, που οδηγεί σε μια τοπική κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς. Κοινωνική ένταξη σημαίνει, επίσης, δυνατότητα πρόσβασης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων στην αγορά εργασίας, στην υγεία, στην κατοικία, στην εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας (για τους πρόσφυγες και μετανάστες), στις κοινωνικές υπηρεσίες και στην άσκηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων όπως και ο τοπικός πληθυσμός του Δήμου Λαρισαίων, καθώς επίσης και συμμετοχή - ατομική ή συλλογική - σε θεσμούς και η δυνατότητα, μέσω αυτών, επηρεασμού των αποφάσεων που σχετίζονται με τα συμφέροντά τους.

Οι ΟΤΑ είναι οι οργανισμοί που έχουν την δυνατότητα, να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν πολιτικές κοινωνικής προστασίας και παράλληλα να οργανώσουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών υποστήριξης της κοινωνικής συνοχής. Η πρόνοια και γενικότερα η φροντίδα των ευπαθών ομάδων

στο πλαίσιο της τοπικής κοινότητας βρίσκεται στον πυρήνα των αρμοδιοτήτων των δήμων με συνέπεια να διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διασφάλιση της συνοχής και στη διαδικασία της ένταξης.

Βασικός στόχος του Στρατηγικού Σχεδίου Ένταξης είναι η δημιουργία η υλοποίηση ενταξιακών πολιτικών ώστε κάθε άτομο, ανεξαρτήτως φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού, να έχει δικαίωμα σε ίση μεταχείριση και ίσες ευκαιρίες όσον αφορά την απασχόληση, την κοινωνική προστασία, την εκπαίδευση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που διατίθενται στο κοινό.

Ενότητα 1: Δήμος Λαρισαίων¹

Ο Δήμος Λαρισαίων έχει έκταση 335,12 τ.χλμ και βρίσκεται στο κέντρο της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Η Λάρισα είναι η μεγαλύτερη, σε έκταση και πληθυσμό, πόλη της Κεντρικής Ελλάδος. Πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού και της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Ο Δήμος Λαρισαίων είναι πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας και της Περιφέρειας Θεσσαλίας και έδρα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας. Η πόλη της Λάρισας έχει μεγάλη ιστορική κληρονομιά, καθώς κατοικείται από τη νεολιθική εποχή (6500 - 3000 π.Χ.) γεγονός που την καθιστά μία από τις αρχαιότερες πόλεις στον κόσμο. Στις 31 Αυγούστου 1881 ενσωματώθηκε στο τότε κορμό του Ελληνικού Κράτους μαζί με το μεγαλύτερο τμήμα της Θεσσαλίας.

Παράλληλα με τη μεγάλη ιστορική της κληρονομιά, η πόλη της Λάρισας είναι ένα από τα σημαντικότερα και πιο γρήγορα αναπτυσσόμενα αστικά και εμπορικά κέντρα της χώρας, καθώς και κόμβος επικοινωνιών και συγκοινωνιών. Η πόλη της Λάρισας κατέχει θέση εξέχουσας οικονομικής σημασίας επί του οδικού άξονα Πατρών – Αθηνών – Θεσσαλονίκης – Ευζώνων (Π.Α.Θ.Ε.) που ενώνει τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη (βόρεια και νότια Ελλάδα). Επιπλέον βρίσκεται πάνω στον βασικό σιδηροδρομικό άξονα της Ελλάδας και συνδέεται οδικά με το δυτικό τμήμα της χώρας (Ηπειρος).

¹ Πηγή: «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Λαρισαίων 2015-2019 Α' Μέρος» (https://www.larissa-dimos.gr/images/dhmos/A_MEROS_2015_2019.pdf).

Ο πληθυσμός της Δήμου Λαρισαίων σύμφωνα με την απογραφή του 2011 είναι 162.591 κάτοικοι, ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας για το 2019, ο πληθυσμός του Δήμου Λαρισαίων ανέρχεται στους 281.033 κατοίκους. Είναι γεγονός ότι η πόλη της Λάρισας έχει, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, συνεχή αύξηση πληθυσμού. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται συνεχής αύξηση πληθυσμού στις Δημοτικές Ενότητες Λάρισας και Γιάννουλης ενώ παρατηρείται συνεχής μείωση στην Δημοτική Ενότητα Κοιλάδος η οποία αποτελεί την αγροτική περιοχή του Δήμου.

Ο Δήμος Λάρισας είναι η 5η σε πληθυσμιακό μέγεθος πόλη της Ελλάδος μετά την Αθήνα, την Θεσσαλονίκη, την Πάτρα και το Ηράκλειο και χαρακτηρίζεται από μία έντονη δυναμική που αντικατοπτρίζεται στη σύγκριση των ποσοστιαίων αυξήσεων του πληθυσμού της πόλης με τα υπόλοιπα αστικά κέντρα της χώρας. Πρέπει να σημειωθεί ιδιαίτερα, ότι υπάρχει μια διαρκής αύξηση του πληθυσμού της πόλης της Λάρισας ειδικότερα από το 1971 και ύστερα. Επίσης, ο πληθυσμός της πόλης της Λάρισας αυξάνεται σε σχέση με τον πληθυσμό της Θεσσαλίας ενώ διατηρείται σχεδόν σταθερός σε σχέση με τον πληθυσμό του Νομού Λάρισας, ενώ η συγκέντρωση πληθυσμού στην Περιφέρεια Θεσσαλίας σε σχέση με το σύνολο του πληθυσμού της χώρας έχει τάσεις διαρκούς μείωσης. Με βάση τα δεδομένα αυτά, η πόλη της Λάρισας αναπτύσσει μια δυναμική παρουσία σε σχέση με τη φθίνουσα πορεία του πληθυσμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Στην πόλη της Λάρισας κατοικούν το 51,63% των κατοίκων του νομού Λάρισας, ενώ την ίδια στιγμή συγκεντρώνει το 19,78% του συνολικού πληθυσμού της περιφέρειας. Η τάση αστικοποίησης ενισχύεται με την Λάρισα να κατέχει το 1,33% του αστικού πληθυσμού της Ελλάδας. Έτσι γίνεται φανερό η ανάδειξη της ως μητροπολιτικό κέντρο της περιοχής και η ενίσχυση του ρόλου της σε εθνική κλίμακα.

Η πόλη αναγνωρίζεται ως παραγωγικό κέντρο και αποτελεί πόλο έλξης για την συγκέντρωση πληθυσμών και παραγωγικών δραστηριοτήτων. Οι λειτουργίες που χαρακτηρίζουν την πόλη σύμφωνα με το «Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ), 2003», είναι οι εξής:

- Μεγάλο αστικό κέντρο
- Διοικητικό κέντρο Περιφερειακό/Νομαρχιακό
- Κόμβος επικοινωνιών

- Κέντρο υπηρεσιών προς την αγροτική παραγωγή
- Κέντρο εμπορίου και μεταποίησης με εξειδίκευση στα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα
- Κέντρο παροχής υπηρεσιών υγείας (Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο)
- Πολιτιστικό Κέντρο.

Ο Δήμος Λαρισαίων έχει ανεπτυγμένο σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα τριτογενή τομέα (77,26% έναντι 72,46%), ο δευτερογενής τομέας κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα με της χώρας (17,26% έναντι 17,55%) ενώ έχει χαμηλότερο σε σχέση με την χώρα και την Περιφέρεια Θεσσαλίας ποσοστό στον πρωτογενή τομέα (5,48% έναντι 9,99% και 18,21% αντίστοιχα). Η πόλη της Λάρισας βρίσκεται στο κέντρο ενός έντονα αγροτικού χώρου, αφού ο Νομός Λάρισας έχει τη μεγαλύτερη καλλιεργούμενη έκταση από όλους τους νομούς της Ελλάδας (2.384,9 τ.χλμ., στοιχεία του 2001). Παρόλο που στη Λάρισα η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα κατέχει μόνο το 5,48%, η οικονομία της, λόγω της θέσης της, επηρεάζεται σημαντικά από αυτόν. Η κεντρική θέση της πόλης σε ότι αφορά τα οδικά δίκτυα της χώρας, η ανάδειξη της σε περιφερειακό διοικητικό κέντρο και η γειννίαση της με σημαντικά τοπικά κέντρα, έστρεψαν τον πληθυσμό σε επιλογές επαγγελματικής ενασχόλησης του τριτογενούς τομέα.

Ενότητα 2: Οραματισμός και Αξίες Πολιτικής Ένταξης

2.1. Βασικοί Ορισμοί

Ως «Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες» (ΕΚΟ) ονομάζονται εκείνες οι ομάδες του πληθυσμού που έχουν περιορισμένη ή καθόλου πρόσβαση σε κοινωνικά και δημόσια αγαθά και δυσκολεύονται ή αδυνατούν σε πολλά επίπεδα και σε διάφορους τομείς να έχουν ποιότητα ζωής (π.χ. στέγη, εργασία, ικανοποιητικό εισόδημα, εκπαίδευση, ιατρική περίθαλψη, κοινωνική ασφάλιση κ.ά.). Πρόκειται κυρίως για αστέγους, ανέργους/μακροχρόνια άνεργους, άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), πάσχοντες (σοβαρά παθολογικά προβλήματα, ψυχικές ασθένειες), αποφυλακισμένους, χρήστες και πρώην χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών, οροθετικούς, άτομα από θρησκευτικές ή πολιτισμικές μειονότητες, Ρομά, μονογονεϊκές οικογένειες, ανήλικους παραβάτες, κακοποιημένες γυναίκες, θύματα εμπορίας (trafficking), πρόσφυγες, μετανάστες, παλιννοστούντες, πληγέντες από θεομηνίες και φυσικές καταστροφές (πυρόπληκτοι, σεισμοπαθείς, πλημμυροπαθείς).

Όσο αφορά τους πρόσφυγες, η Σύμβαση της Γενεύης που υπεγράφη στις 28 Ιουλίου 1951, το Πρωτόκολλο του 1967, καθώς και άλλα νομικά κείμενα, όπως η Σύμβαση του 1969 του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας, παραμένουν θεμελιώδη κείμενα που καθορίζουν με ακρίβεια τη έννοια του πρόσφυγα, καθώς και το είδος της νομικής προστασίας ή άλλων κοινωνικών δικαιωμάτων που το άτομο οφείλει να λάβει από τα κράτη που την υπέγραψαν. Καθορίζει επίσης τις υποχρεώσεις του πρόσφυγα στις χώρες υποδοχής. Πρόσφυγας θεωρείται το άτομο, το οποίο λόγω βάσιμου και δικαιολογημένου φόβου δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής ομάδας ή πολιτικών πεποιθήσεων βρίσκεται εκτός της χώρας της προηγούμενης ή της συνήθους διαμονής του.

Ως μετανάστης θεωρείται το άτομο που εγκαταλείπει τη χώρα του εθελοντικά. Οι μετανάστες επιλέγουν να μετακινηθούν, όχι εξαιτίας κάποιας άμεσης απειλής δίωξης ή θανάτου, αλλά κυρίως για να βελτιώσουν τη ζωή τους αναζητώντας καλύτερες εργασιακές συνθήκες ή, σε κάποιες περιπτώσεις, για να ενωθούν με μέλη της οικογένειάς τους που βρίσκονται ήδη στο εξωτερικό, όπως επίσης για εκπαιδευτικούς ή άλλους λόγους. Σε αντίθεση με τους πρόσφυγες που δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους με ασφάλεια, οι μετανάστες δεν αντιμετωπίζουν αντίστοιχο εμπόδιο στην επιστροφή τους.

2.2. Κοινωνική Ένταξη

Το βασικό ερώτημα στο οποίο καλείται να απαντήσει το Στρατηγικό Σχέδιο Ένταξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων είναι το πώς θα διατηρηθεί η κοινωνική συνοχή σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και παράλληλα πώς θα επιτευχθεί η ισότιμη συμμετοχή του συνόλου των πολιτών, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς, στην κοινωνική, οικονομική, πολιτισμική και πολιτική ζωή του Δήμου Λαρισαίων.

Στον αντίποδα του όρου της κοινωνικής ένταξης βρίσκεται ο όρος του κοινωνικού αποκλεισμού. Ο κοινωνικός αποκλεισμός έχει τέσσερις κύριες διαστάσεις, την οικονομική, την πολιτική, την κοινωνική και την πολιτισμική διάσταση. Ο όρος του κοινωνικού αποκλεισμού δε χαρακτηρίζει απλώς μία κατάσταση αλλά μία σημαίνουσα διαδικασία, μέσω της οποίας κάποια άτομα μιας

κοινωνίας δεν μπορούν να υιοθετήσουν τους κυρίαρχους τρόπους οικονομικών ανταλλαγών και κοινωνικών σχέσεων.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός εμφανίζεται ως αποτέλεσμα της αντιμετώπισης διαφόρων κοινωνικών προκλήσεων, όπως αυτό της φτώχειας, της ασθένειας, της ρήξης των κοινωνικών δεσμών, με αποτέλεσμα την αδυναμία άσκησης θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων. Στις κατηγορίες υψηλού κινδύνου για κοινωνικό αποκλεισμό εντάσσονται οι ομάδες εκείνες που τις προσδιορίζει η «ετερότητα» ως προς τη φυλή, την εθνική ταυτότητα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, οι μειονότητες, όπως είναι οι πρόσφυγες και οι μετανάστες.

Στην πραγματικότητα η κοινωνική ένταξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων είναι μια μακρά εξελικτική διαδικασία η επιτυχής έκβαση της οποίας εξαρτάται από μια πληθώρα παραγόντων και δεν μπορεί να κριθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα. Σε κάθε περίπτωση όμως, η ύπαρξη πολιτικών ένταξης παραμένει σημαντικότερη παράμετρος.

Το Στρατηγικό Σχέδιο Ένταξης θα επιτύχει το σκοπό του όταν στοχεύει σε πολιτικές και δράσεις που θα έχουν σαν στόχο την ένταξη στην αγορά εργασίας, ένταξη στις δομές της κοινωνίας, ένταξη στις αρχές και το πλαίσιο αξιών της Ελληνικής Δημοκρατίας ως κράτους δικαίου και κράτους του ευρωπαϊκού πολιτισμικού πλαισίου.

Στο πλαίσιο της πολιτικής της Ε.Ε. για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής έχουν εκπονηθεί διάφορες μελέτες και έρευνες και έχουν υλοποιηθεί δράσεις και προγράμματα ενταξιακού χαρακτήρα. Με βάση τη ευρωπαϊκή και εθνική εμπειρία, καθώς επίσης και το ερευνητικό έργο Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και Ινστιτούτων, η ένταξη των προσφύγων και μεταναστών αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα σε διάφορους τομείς. Ειδικότερα το Στρατηγικό Σχέδιο δράσης πρέπει να αντιμετωπίσει προβλήματα διακριτής μεταχείρισης των προσφύγων και μεταναστών ως προς:

- Την πρόσβαση στη στέγαση με συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης
- Την πρόσβαση στην εκπαίδευση και την επιμόρφωση.
- Την πρόσβαση στην απασχόληση με συνθήκες εργασιακής αξιοπρέπειας και ισότητας.

- Την πρόσβαση σε δημοκρατικές διαδικασίες και τη δυνατότητα εμπλοκής των μεταναστών και των προσφύγων στη διαμόρφωση των δημοσίων πολιτικών που τους αφορούν.
- Την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και την κοινωνική πρόνοια.

2.3. Βασικές Αρχές Πολιτικής

Ένα επιτυχημένο μοντέλο ένταξης, σύμφωνα με τα ερευνητικά δεδομένα και τη διεθνή εμπειρία, θα μπορούσε να στηρίζεται σε ένα πλαίσιο τεσσάρων επιπέδων²:

- **Διαρθρωτική Ένταξη:** Τα άτομα ή οι ομάδες εντάσσονται στους θεμελιώδεις θεσμούς της τοπικής κοινωνίας. Αυτή οι θεσμοί είναι η αγορά εργασίας και η ευρύτερη οικονομία, το σύστημα εκπαίδευσης και σύστημα επιλογής, τη στέγαση, την υγεία και την κοινωνική πρόνοια, καθώς επίσης και τη συμμετοχή στα κοινά.
- **Πολιτισμική Ένταξη (για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες):** Ορίζεται ως η απόκτηση και η μετάδοση γνώσεων για τον πολιτισμό και τον τρόπο ζωής της τοπικής κοινωνίας. Αναφέρεται με πρότυπα, αξίες και συμπεριφορές. Βασικό εργαλείο πολιτισμικής ένταξης είναι η εκμάθηση της γλώσσας. Θεωρητικά, η πολιτισμική ένταξη επιτυγχάνεται όταν και η τοπική κοινωνία σέβεται τα δικαιώματα και τον πολιτισμό των προσφύγων και μεταναστών και τους ενημερώνει για τις υποχρεώσεις τους.
- **Διαδραστική Ένταξη:** Η συμμετοχή και η αποδοχή στο τομέα των πρωτογενών κοινωνικών σχέσεων και δικτύων της τοπικής κοινωνίας, συχνά αντιληπτά μέσω της απόκτησης και δημιουργίας διαφόρων ειδών κοινωνικού κεφαλαίου. Τυπικοί δείκτες της διαδραστικής ολοκλήρωσης είναι οι κοινωνικές σχέσεις, η συμμετοχή σε συλλόγους κλπ.
- **Κοινωνική Συμπερίληψη:** Αυτό το στάδιο συντελείται όταν έχουν πραγματοποιηθεί τα προηγούμενα. Αντιπροσωπεύει το στάδιο το μέλος της ευπαθούς κοινωνικής ομάδας βλέπει τον εαυτό του όχι μόνο ως εξωγενή μεταναστευτικό παράγοντα στο κοινωνικό σύστημα της τοπικής κοινωνίας, αλλά έχει μια πραγματική αίσθηση ότι ανήκει σε αυτό το συλλογικό σώμα.

² Lulle, Aija and King, Russell (2016) Research on migration: facing realities and maximising opportunities: a policy review. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Με βάση το πλαίσιο που περιεγράφηκε προηγουμένως, για να επιτευχθεί ο στόχος της κοινωνικής ένταξης, η σχετική στρατηγική πρέπει να στηριχθεί στις παρακάτω αρχές:

1. Στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αξιοπρεπή στέγαση και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης.
2. Στη βελτίωση της πρόσβασης τους στην εκπαίδευση και σε προγράμματα εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας και στη βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων των προσφύγων και μεταναστών.
3. Στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας μέσω της αναγνώρισης των επαγγελματικών δεξιοτήτων και της προηγούμενης εργασιακής εμπειρίας (ειδικά για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες), της επαγγελματικής κατάρτισης και της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας.
4. Στη πρόσβαση στην υγεία και την κοινωνική πρόνοια καθώς και σε δομές ψυχοκοινωνικής υποστήριξης.
5. Στην ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων για την προώθηση της ισότητας και την καταπολέμηση των διακρίσεων, προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο κοινωνικός ρατσισμός.
6. Στην ενεργοποίηση των τοπικών αρχών προκειμένου να ενισχυθεί η αλληλεπίδραση και να καταπολεμηθεί η απομόνωση και η δημιουργία γκέτο εντός του αστικού ιστού.
7. Στην ενίσχυση της συμμετοχής σε συλλογικά όργανα και της ενίσχυσης της συμμετοχής ατόμων και συλλόγων στις διαδικασίες χάραξης και εφαρμογής των πολιτικών ένταξης.

Ενότητα 3: Πολιτικές Ένταξης

Για την επιτυχή ένταξη, ειδικά, συγκεκριμένων ομάδων όπως είναι π.χ. οι πρόσφυγες και οι μετανάστες, είναι σημαντικό να ενταθούν οι προσπάθειες και να διασφαλισθεί ότι οι τοπικές πολιτικές ένταξης θα επικεντρωθούν στους πρόσφυγες και τους μετανάστες με σαφή και συγκεκριμένο τρόπο και θα αντιμετωπίσουν τις ανάγκες τους με συγκεκριμένα μέτρα για την αποτροπή και την αντιστάθμιση των περιορισμών που αντιμετωπίζουν. Μια στοχευμένη προσέγγιση, στο πλαίσιο της ευρύτερης στρατηγικής για την καταπολέμηση του κοινωνικού

αποκλεισμού - - είναι συμβατή με την αρχή της ίσης μεταχείρισης τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Η ένταξη συνδέεται με ένα ευρύ φάσμα πολιτικών. Με βάση τη διεθνή εμπειρία και τα ερευνητικά δεδομένα, οι τομείς στους οποίους πρέπει να εστιάσουν οι πολιτικές ένταξης είναι οι ακόλουθοι: η εργασία, η εκπαίδευση, η στέγη, η κοινωνική συνοχή, και η συνεργασία.

Οι Άξονες Παρέμβασης καθορίζουν τις γενικές περιοχές στο πλαίσιο των οποίων το στρατηγικό σχέδιο αναπτύσσει συγκεκριμένους στόχους και δράσεις. Οι στόχοι καθορίζουν συγκεκριμένες κατευθύνσεις εντός των αξόνων παρέμβασης. Οι δράσεις αποσκοπούν στον εντοπισμό και την περιγραφή συγκεκριμένων ενεργειών οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά στην επίτευξη αυτών των στόχων. Οι δράσεις αποτελούν μια δέσμη μέτρων, τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν σταδιακά, ανάλογα με τις εκάστοτε προτεραιότητες, τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους, τις ευκαιρίες, κ.λπ. Οι αποφάσεις σχετικά με το πλάνο σταδιακής υλοποίησης των στόχων ή των ενεργειών αποτελούν μέρος της υλοποίησης του στρατηγικού σχεδίου.

Άξονας Παρέμβασης 1: Εργασία

Η πρόσβαση στην απασχόληση αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει ένα τοπικό σχέδιο ένταξης. Η ταχεία και επιτυχής πρόσβαση στην αγορά εργασίας βοηθάει στην απόκτηση οικονομικής αυτονομίας και επομένως στη διασφάλιση επαρκής και αξιοπρεπής στέγασης, την οικοδόμηση κοινωνικών δεσμών και τέλος στην ενίσχυση της ψυχικής υγείας με τη διατήρηση της αίσθησης του σκοπού. Η επιτυχής ένταξη στην αγορά εργασίας βοηθά επίσης τις πόλεις στην εξοικονόμηση κοινωνικών πόρων. Εάν, ειδικά, οι δεξιότητες των προσφύγων και μεταναστών συνδεθούν με τις ανάγκες της οικονομίας της πόλης, η επιτυχής ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας συμβάλλει στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Τα πιθανά εμπόδια που είναι δυνατό να αντιμετωπίσει η ένταξη στην αγορά εργασίας είναι η ελλιπής γνώση της Ελληνικής γλώσσας (για αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες, και μετανάστες), η έλλειψη δεξιοτήτων που απαιτεί η τοπική αγορά εργασίας, οι ελλιπείς γνώσεις για τους τρόπους εξεύρεσης εργασίας και η απόσταση από τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας.

Το δικαίωμα εργασίας, η αναγνώριση των τίτλων σπουδών και η αναγνώριση των επαγγελματικών δεξιοτήτων είναι αρμοδιότητες που ανήκουν στους κρατικούς φορείς, αλλά οι δήμοι είναι δυνατό να διαδραματίσουν σημαντικό διαμεσολαβητικό ρόλο ανάμεσα στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και την τοπική οικονομία. Εκτός από τις πιθανές παροχές στους τομείς της εκπαίδευσης, της καταγραφής δεξιοτήτων, της νεοφυούς επιχειρηματικότητας και επαγγελματικής κατάρτισης, ο δήμος είναι σε θέση, υπό την αιγίδα του, να κινητοποιήσει σε συλλογική δράση διάφορους φορείς που δραστηριοποιούνται στην εργασιακή ένταξη: επιχειρήσεις, ΟΑΕΔ, επιμελητήρια, ενώσεις και φορείς υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Η εξειδίκευση των δράσεων αυτών πρέπει να διαμορφωθεί με βάση τη χαρτογράφηση της τοπικής αγοράς εργασίας.

Στόχοι

Στόχος 1: Παροχή συμβουλευτικής εργασίας και ενημέρωση για την ισχύουσα εργατική νομοθεσία στην Ελλάδα.

Στόχος 2: Αντιστοίχιση μεταξύ των τοπικών αναγκών της αγοράς εργασίας και των δεξιοτήτων των προσφύγων και μεταναστών.

Στόχος 3: Ανάπτυξη δικτύωσης με τον ιδιωτικό τομέα για τη βελτίωση της απορρόφησης στην αγορά εργασίας, που θα συνοδεύεται από καταγραφή των αναγκών της αγοράς εργασίας.

Στόχος 4: Προώθηση εκκολαπτηρίου νεοφυούς επιχειρηματικότητας

Στόχος 5: Καταγραφή των επαγγελματικών δεξιοτήτων και εργασιακής εμπειρίας των προσφύγων και μεταναστών.

Στόχος 6: Συνηγορία για την πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων των προσφύγων και μεταναστών και την πρόσβαση τους σε προγράμματα μαθητείας.

Άξονας Παρέμβασης 2: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Με βάση τη διεθνή εμπειρία, η εκπαίδευση αποτελεί ένα κεντρικό πυλώνα των τοπικών πολιτικών ένταξης τα τελευταία χρόνια – και ταυτόχρονα μια μεγάλη πρόκληση. Η αρχή της «εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς» είναι κυρίαρχο κομμάτι ενός τοπικού στρατηγικού σχεδίου ένταξης. Σύμφωνα με την πρώτη αρχή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων που ενέκρινε η

Ευρωπαϊκή Ένωση: «Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση προκειμένου να διατηρήσει και να αποκτήσει δεξιότητες που θα του επιτρέψουν να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνία και να διαχειρίζεται με επιτυχία τις αλλαγές στην αγορά εργασίας.»³

Είναι γεγονός ότι οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, όσον αφορά τη συμμετοχή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα, αντιμετωπίζουν σοβαρές προκλήσεις. Ειδικά οι πρόσφυγες και οι μετανάστες αντιμετωπίζουν τρεις βασικές δυσκολίες: Πρώτον, τη μη γνώση της Ελληνικής γλώσσας. Δεύτερον, δε γνωρίζουν ή δυσκολεύονται να κατανοήσουν τις ιδιαιτερότητες του εκπαιδευτικού συστήματος στο οποίο είναι αναγκασμένοι να ενταχθούν. Τρίτον, δυσκολία στην πιστοποίηση των τίτλων σπουδών που έχουν αποκτήσει στην πατρίδα τους.

Η γλωσσική επάρκεια είναι βασικός παράγοντας της ένταξης καθώς αυξάνει τις ευκαιρίες εργασίας και διευκολύνει την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή. Ωστόσο, η γλώσσα είναι επίσης ένα ζωτικό συστατικό της ταυτότητας και έχει κεντρική θέση στον τρόπο που οι άνθρωποι αυτοπροσδιορίζονται.

Εξίσου σημαντική με τη γλωσσομάθεια είναι η ενδυνάμωση των δεξιοτήτων, ειδικά των ανέργων, προσφύγων / μεταναστών μέσω συνδυασμένων δράσεων κατάρτισης, συμβουλευτικής και πιστοποίησης, οι οποίες δυνητικά θα καταλήξουν στην τοποθέτηση τους σε θέσεις απασχόλησης σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, καθώς και στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας της συγκεκριμένης ευάλωτης ομάδας.

Στόχοι

Στόχος 1: Μαθήματα ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού.

Στόχος 2: Διδασκαλία μητρικής γλώσσας των προσφυγικών και μεταναστευτικών πληθυσμών.

³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Οι 20 Αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων», (https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_el#relatedlinks)

Στόχος 3: Υλοποίηση προγραμμάτων ενισχυτική διδασκαλίας για μαθητές προκειμένου να αποκλειστεί η σχολική διαρροή (στα πρότυπα των κοινωνικών φροντιστηρίων που έχουν υλοποιήσει η δήμοι)

Στόχος 4: Συμπερίληψη παιδιών προσφύγων και μεταναστών σε υφιστάμενες δομές προσχολικής εκπαίδευσης του δήμου και δημοτικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Στόχος 5: Επαγγελματική κατάρτιση σε ειδικότητες που παρουσιάζουν αυξημένη ζήτηση σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς.

Άξονας Παρέμβασης 3: Στέγη

Η στέγαση έχει ζωτική σημασία για τα άτομα, τις οικογένειες και τις κοινότητες και αποτελεί προϋπόθεση της ένταξης. Η στέγη δεν είναι απλά μια σημαντική παράμετρος στη διαδικασία της ένταξης, αλλά είναι εκείνη η παράμετρος που επηρεάζει όλες τις υπόλοιπες. Η δυνατότητα πρόσβασης σε ασφαλή, ποιοτική, και προσιτή κατοικία έχει αντίκτυπο στην ικανότητα των ατόμων μια ασφαλή και ανεξάρτητη ζωή.

Για παράδειγμα, η υλοποίηση από το Δήμο Λαρισαίων του προγράμματος ESTIA I σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες και η υλοποίηση του ESTIA II σε συνεργασία με το Υπουργείου Μετανάστευσης & Ασύλου βελτίωσε την καθημερινότητα των προσφύγων και αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα, διευκολύνοντας την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες, συμπεριλαμβανόμενης και της εκπαίδευσης. Με αυτό τον τρόπο σταδιακά υποστηρίζεται η ένταξη αυτών που θα παραμείνουν στη χώρα. Η αρμονική συνύπαρξη ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικές κουλτούρες ενισχύει την κοινωνική συνοχή ενώ η τοπική οικονομία ενισχύεται με την ενοίκιαση των διαμερισμάτων και την αύξηση της καταναλωτικής δύναμης των κατοίκων της περιοχής.

Το Στρατηγικό Σχέδιο έχει ως στόχο να καταγράψει ένα εύρος πρακτικών που θα αποσκοπούν στη διεύρυνση των επιλογών κατοικίας περιορίζοντας τα εμπόδια στην πρόσβαση και βελτιώνοντας την ποιότητα των κατοικιών. Οι πολιτικές θα πρέπει να επιχειρήσουν να διευρύνουν τις επιλογές τους εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες στην εξασφάλιση αξιοπρεπούς στέγης, όχι μόνον όσον αφορά την πρόσβαση αλλά και την ποιότητα.

Στόχοι

Στόχος 1: Οι δράσεις στον τομέα της στέγασης θα πρέπει να επιχειρήσουν να διευρύνουν τις επιλογές εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες στην κατοικία , όχι μόνον όσον αφορά την πρόσβαση αλλά και την ποιότητα.

Στόχος 2: Κατανομή των προσφύγων / μεταναστών σε περιοχές όπου παρέχουν ίσες ευκαιρίες απασχόλησης και εκπαίδευσης

Στόχος 3: Υπηρεσίες συμβουλευτικής και υποστήριξης σε ανθρώπους σε κατάσταση επισφαλούς στέγασης ώστε να αποφύγουν την αστεγία.

Άξονας Παρέμβασης 4: Κοινωνική Συνοχή και Ενεργή Συμμετοχή

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, ως κοινωνική συνοχή ορίζεται οι δυναμικές διαδικασίες που εκφράζονται με τη στάση των μελών μίας κοινωνικής ομάδας να παραμένουν ενωμένα μεταξύ τους με σκοπό να επιτύχουν κοινούς στόχους. Το Στρατηγικό Σχέδιο ένταξης κατανοεί την κοινωνική συνοχή στην τοπική κοινωνία του Δήμου Λαρισαίων ως μία αμφίπλευρη και δυναμική διαδικασία διαρκούς αλληλεπίδρασης, κατά την οποία η προσπάθεια αλληλογνωριμίας, κατανόησης, αποδοχής και σεβασμού γίνεται τόσο από πλευράς του κοινωνικού συνόλου που υποδέχεται τα άτομα όσο και από πλευράς των μεταναστών ή των προσφύγων. Για να είναι επιτυχημένη πρέπει να λάβουμε υπόψιν μας τους παράγοντες του χώρου και του χρόνου.

Η κοινωνική ένταξη είναι μια διαδικασία που απαιτεί χρόνο, αλλά εξελίσσεται και σε φάσεις. Στην πρώτη φάση ένα άτομο ή μία ομάδα «επισκέπτεται», «υπάρχει μέσα» και συμπορεύεται με την τοπική κοινωνία καθώς αρχίζει να ζει μέσα σ' αυτή, ενώ προηγουμένως ζούσε κάπου αλλού ή δρούσε ανεξάρτητα. Στη δεύτερη φάση, στο πλαίσιο της οργάνωσης του κοινωνικού συνόλου, στο άτομο αυτό ή στην ομάδα, δίνεται μια θέση και του ανατίθενται κάποιοι ρόλοι. Τέλος, στην τρίτη φάση, η διαδικασία της ένταξης περιλαμβάνει τη μερική ή ολική αποδοχή από το άτομο ή την ομάδα της θέσης που του αποδόθηκε.

Η ένταξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων δεν εξασφαλίζεται μόνο μέσα από το βιοπορισμό τους, αλλά επιπλέον μέσω της συμβολής τους στη δημόσια ζωή, της αλληλεπίδρασής τους με την τοπική κοινωνία, της ανάπτυξης κοινών συμφερόντων, της πολιτικής και κοινωνικής συμμετοχής, της διαπολιτισμικότητας και της δημιουργίας κοινωνικών δικτύων. Η ενίσχυση των συλλογικών εμπειριών και της κοινωνικής συμμετοχής, σε συνδυασμό με την επικοινωνία των διαφόρων φορέων που εμπλέκονται στην ένταξη, επηρεάζει θετικά την αντίληψη της τοπικής κοινότητας και βοηθά στην εξάλειψη στερεοτύπων που εμποδίζουν την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης.

Έτσι, τα μέλη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων δε θεωρούνται παθητικοί αποδέκτες ενός συστήματος το οποίο τους προσδιορίζει ολοκληρωτικά, αλλά υποκείμενα που διαθέτουν τη δική τους ικανότητα να δράσουν και να επεξεργαστούν σύνθετες απαντήσεις και στρατηγικές.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να γίνει μια ειδική αναφορά στο Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων (ΣΕΜΠ) ως ένα από τα μέσα υλοποίησης της πολιτικής για τη κοινωνική συνοχή και την ενεργή συμμετοχή. Ο θεσμός των Συμβουλίων Ένταξης Μεταναστών (σύμφωνα με την τελευταία τροποποίηση του νόμου, πλέον και Προσφύγων) προβλέπεται στο Άρθρο 78 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87/7.6.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα. Αυτό το θεσμοθετημένο όργανο έχει, σύμφωνα με τον νομοθέτη, ως κύριο έργο την καταγραφή και τη διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και πρόσφυγες που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του δήμου και με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Αναλυτικά, έργο των ΣΕΜΠ είναι η καταγραφή και διερεύνηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μόνιμα διαμένοντες στο δήμο μετανάστες και πρόσφυγες αναφορικά με την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με τη δημοτική αρχή του Δήμου Λαρισαίων, την υποβολή προτάσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ένταξής τους, για την οργάνωση συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες με σκοπό την επίλυση προβλημάτων σε τοπικό επίπεδο, για τη διοργάνωση σε συνεργασία με το Δήμο Λαρισαίων εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού, καθώς επίσης, η συνεργασία με υπουργεία και άλλους φορείς για θέματα όπως η εκπαίδευση, η ομαλή ένταξη και τα δικαιώματα των μεταναστών και προσφύγων. Το όργανο αυτό συμβάλλει στην ανάδειξη των ζητημάτων που απασχολούν την πληθυσμιακή ομάδα

των μεταναστών και προσφύγων, σε επίπεδο οργάνωσης της τοπικής κοινωνίας και στην ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των ανθρώπων αυτών.

Τα οφέλη από τη δημιουργία αυτού του νέου θεσμού αφορούν τόσο τους μετανάστες και τους πρόσφυγες όσο και τον τοπικό πληθυσμό, αφού σε σχέση με την τοπική κοινωνία, ο θεσμός του ΣΕΜΠ συμβάλλει στην αναγνώριση των μεταναστών/προσφύγων σε τοπικό επίπεδο ως συμπολιτών και όχι ως «αλλοδαπών», άρα όχι ως «άλλων», αποτρέποντας έτσι φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας και επιπλέον βοηθάει στη συνειδητοποίηση των προβλημάτων των μεταναστών και προσφύγων στην προσπάθεια ένταξής τους στην τοπική κοινωνία. Τα παραπάνω ενισχύουν την κοινωνική συνοχή, αφού μέσω του ΣΕΜΠ εξασφαλίζεται ο διάλογος μεταξύ των διαφόρων κοινοτήτων που συμβιώνουν σε ένα τόπο, ενώ και η ίδια η δημοτική αρχή αποκτά ιδία και άμεση αντίληψη των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι πολίτες του δήμου με μεταναστευτικό και προσφυγικό προφίλ.

Ένα ακόμη εργαλείο που μπορεί να βοηθήσει την κοινωνική συνοχή και την ενεργό συμμετοχή είναι το Κέντρο Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ). Το Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Κέντρου Ένταξης Μεταναστών του Δήμου μπορεί να αποτελέσει μια δομή η οποία θα λειτουργεί ως τοπικό κέντρο αναφοράς για την υποδοχή, ενημέρωση και διασύνδεση των προσφύγων και μεταναστών με τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες κοινωνικής αλληλεγγύης και ένταξης (εκπαιδευτικές δράσεις, συνεδρίες επαγγελματικής συμβουλευτικής, διαπολιτισμικές δράσεις κλπ.) που υλοποιούνται στον Δήμο Λαρισαίων.

Στόχοι

Στόχος 1: Δημιουργία συστήματος υποδοχής και ενημέρωσης που ξεκινά με την άφιξη ενός μετανάστη / πρόσφυγα στο Δήμο Λαρισαίων (ενδεικτικές δράσεις μπορεί να αποτελέσουν η εκπόνηση ενός οδηγού κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου, συνεντεύξεις με κοινωνικές υπηρεσίες κλπ.)

Στόχος 2: Πολλαπλασιασμός των σημείων παροχής υπηρεσιών πληροφόρησης, ώστε να αποτελέσουν κόμβοι ενημέρωσης.

Στόχος 3: Ενεργή λειτουργία του Συμβούλιου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων.

Στόχος 4: Δημιουργία Κέντρου Ένταξης Μεταναστών ως παράρτημα Κέντρου Κοινότητας

Στόχος 5: Δημιουργία χώρων αλληλεπίδρασης διαφορετικών κοινοτήτων.

Στόχος 6: Ευαισθητοποίηση του κοινού και καταπολέμηση των αρνητικών στερεοτύπων.

Στόχος 7: Παροχή επαρκούς υποστήριξης σε θέματα ψυχικής και σωματικής υγείας

Άξονας Παρέμβασης 5: Δικτύωση και Συνεργασία

Ο συντονισμός και η διασύνδεση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης είναι απαραίτητος για την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της διαμόρφωσης πολιτικών και δεικτών αξιολόγησης που είναι προσαρμοσμένοι στα τοπικά χαρακτηριστικά και διατηρούν τη διάσταση της συγκρισιμότητας μεταξύ στρατηγικών που έχουν εφαρμοστεί σε άλλες περιοχές. Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τον ΟΟΣΑ σε 72 πόλεις που εφαρμόζουν σχέδια ένταξης καταδείχθηκε ότι το 80% των πόλεων δηλώνουν ότι "υπάρχει έλλειψη συντονισμού μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης όσον αφορά την κοινωνική ένταξη". Πιο συγκεκριμένα, η πλειονότητα του δείγματος των πόλεων προσδιόρισε το κενό πληροφόρησης ως ένα εξαιρετικά σημαντικό εμπόδιο στην κοινωνική ένταξη.

Ως κενό πληροφόρησης ορίζονται οι διάφορες «ασυμμετρίες πληροφόρησης (ποιότητα, ποσότητα, τύπος) μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών που εμπλέκονται στην πολιτική ένταξης, εθελοντικά ή όχι» και αποκαλύπτει ότι «οι πληροφορίες δεν ανταλλάσσονται πάντοτε αποτελεσματικά και επαρκώς μεταξύ των τοπικών αρχών και των υψηλότερων επιπέδων διακυβέρνησης (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο). Το χάσμα αυτό είναι κατανοητό όταν εξετάζεται η ποικιλία των τομέων πολιτικής και των κυβερνητικών επιπέδων που εμπλέκονται στην κοινωνική ένταξη. Οι πολιτικές ένταξης απαιτούν ισχυρούς μηχανισμούς συντονισμού, διότι συχνά ρυθμίζονται, σχεδιάζονται, εφαρμόζονται και αξιολογούνται από διαφορετικούς παράγοντες σε διαφορετικά επίπεδα διακυβέρνησης.

Στόχοι

Στόχος 1: Χαρτογράφηση θεσμών (ποιος κάνει τι, πώς και με ποιον) για τον εντοπισμό όλων των σχέσεων σε όλα τα επίπεδα, τις οριζόντιες διασυνδέσεις του δήμου με άλλους τοπικούς

δημόσιους και μη δημόσιους φορείς (στρατηγική και σχεδιασμός, ενημέρωση, εφαρμογή πολιτικής, οικονομική παρακολούθηση, επιχειρησιακή διαχείριση).

Στόχος 2: Συντονισμός μεταξύ των διαφορετικών τμημάτων του δήμου που εμπλέκονται στις διαδικασίες κοινωνικής ένταξης.

Στόχος 3: Συνεργασία για την ανταλλαγή καλών πρακτικών, τον καθορισμό ενταξιακών στόχων, καθώς επίσης και για την εξεύρεση σχετικών οικονομικών πόρων.

Ενότητα 4: Διαχείριση Προβλημάτων / Κινδύνων

Προβλήματα / Κίνδυνοι Ανά Άξονα Παρέμβασης

Άξονες Παρέμβασης	Προβλήματα / Κίνδυνοι
1. Εργασία	1. Κινητικότητα του πληθυσμού, μεταξύ άλλων και λόγω έλλειψης σταθερής στέγης 2. Αδυναμία απόδειξης εργασιακής προϋπηρεσίας και επαγγελματικών προσόντων 3. Περιορισμένη δικαιοδοσία του δήμου σε θέματα απασχόλησης 4. Έλλιπής γνώση της ελληνικής γλώσσας 5. Ποσοστό ανεργίας στην ευρύτερη περιοχή 6. Εποχικότητα της προσφερόμενης εργασίας στην περιοχή
2. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	1. Περιορισμένος αριθμός θέσεων σε δωρεάν προγράμματα του Δήμου και δυσκολία ανεύρεσης κονδυλίων προκειμένου να ενισχυθούν οι υπάρχουσες δομές. 2. Έλλειψη εξειδικευμένου εκπαιδευτικού προσωπικού στην διαπολιτισμική εκπαίδευση. 3. Εκπαιδευτικό κενό σε μεγάλο αριθμό παιδιών της ομάδας στόχου λόγω μακροχρόνιων μετακινήσεων.
3. Στέγη	1. Ταυτόχρονη αναζήτηση στέγης από μεγάλο αριθμό ατόμων της ομάδας στόχου. 2. Υψηλό κόστος στέγασης στην περιοχή. 3. Απουσία Εθνικής στεγαστικής πολιτικής. 4. Περιορισμένος αριθμός διαθέσιμων διαμερισμάτων. 5. Άρνηση μίσθωσης στέγης στην ομάδα στόχος.
4. Κοινωνική Συνοχή και Ενεργή Συμμετοχή	1. Έλλειψη χρηματοδοτικών πόρων για δράσεις κοινωνικής ένταξης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. 2. Συνεχείς αλλαγές της νομοθεσίας που ρυθμίζει τα δικαιώματα των προσφύγων και μεταναστών. 3. Αύξηση ξενόφοβης ρητορικής από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και εδραίωση στερεοτυπικών αντιλήψεων της τοπικής κοινωνίας γύρω από το προσφυγικό/ μεταναστευτικό ζήτημα. 4. Περιορισμένη αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων κοινοτήτων.
5. Δικτύωση και Συνεργασία	1. Έλλειψη συντονισμού μεταξύ των φορέων που εργάζονται σε επίπεδο πόλης. 2. Αδυναμία του Δήμου να συμμετάσχει Ευρωπαϊκά Δίκτυα κοινωνικής ένταξης.

Ενότητα 5: Χρηματοδοτικά Εργαλεία

Πηγές χρηματοδότησης για την υλοποίηση των δράσεων και των στόχων που προτείνονται στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου Ένταξης, ενδεικτικά μπορεί να αποτελέσουν τα παρακάτω:

- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο για το Άσυλο, τη Μετανάστευση και την Ένταξη (T.A.M.E.)
- Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ταμείο Συνοχής, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο
- Αγροτικής Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας)
- Πόροι που διατίθενται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού
- Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ –Ε.Α.Α. Grants)
- Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους
- Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης
- Το πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI)
- Πρόγραμμα για ΟΤΑ Αντώνης Τρίτσης (Ενδεικτικές δράσεις: Η εκτέλεση δράσεων και πρωτοβουλιών κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης και ειδικότερα η στήριξη των δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης)
- Ιδιωτικές χρηματοδοτήσεις και χορηγίες από Ιδρύματα και Προγράμματα Εταιρικής Κοινωνικής Μεγάλων Επιχειρήσεων.
- Το Ταμείο Αλληλεγγύης για τους ΟΤΑ.

Ενότητα 6: Δείκτες Αξιολόγησης του Στρατηγικού Σχεδίου Ένταξης

Η αξιολόγηση του στρατηγικού σχεδίου ένταξης είναι μία διαδικασία η οποία θα δώσει τη δυνατότητα στο Δήμο Λαρισαίων και στην ομάδα υλοποίησης του στρατηγικού σχεδιασμού να διαπιστώσει εάν οι στόχοι που έχουν καθοριστεί στους διάφορους άξονες παρέμβασης επιτευχθούν, αλλαχθούν, ή ανανεωθούν. Η μέτρηση της απόδοσης του συγκεκριμένου σχεδίου, με βάση τον καθαρισμό συγκεκριμένων δεικτών μέτρησης απόδοσης έχει ως στόχο να απαντήσει σε βασικά ερωτήματα αναφορικά με την καταλληλότητα των στόχων και των υιοθετούμενων πολιτικών καθώς επίσης και των αποτελεσμάτων της στρατηγικής που θα εφαρμοστεί.

Οι Δείκτες Αξιολόγησης του στρατηγικού σχεδίου έχουν το σκοπό να αποτελέσουν μια σαφή δομή αξιολόγησης του συγκεκριμένου σχεδίου, και ταυτόχρονα δείκτες που θα υποστηρίξουν τη συστηματική συλλογή στατιστικών στοιχείων που θα συνεισφέρουν στην κατανόηση της αποτελεσματικότητας των ενταξιακών στόχων και δράσεων.

Οι άξονες πολιτικής και οι δείκτες αξιολόγησης έχουν ως στόχο να αποτελέσουν πλαίσιο υποστήριξης της ανάπτυξης ενταξιακών δράσεων, καθώς επίσης, μέσα αύξησης της κατανόησης της εμπειρίας της ένταξης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων στην τοπική κοινωνία.

Τα στοιχεία που θα συγκεντρωθούν από κάθε άξονα παρέμβασης είναι απαραίτητο να συγκριθούν με τους αντίστοιχους αριθμούς που αφορούν το γενικό πληθυσμό σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

1. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Εργασία

- Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που χρησιμοποίησαν τις υπηρεσίες παροχής συμβουλευτικής εργασίας.
- Αριθμός της ομάδας στόχος που καταγράφηκαν τα επαγγελματικά τους προσόντα
- Αριθμός διαθέσιμων θέσεων εργασίας.
- Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που προσλήφθηκαν σε θέσεις εργασίας.
- Αριθμός ατόμων στην ομάδα στόχος που οι επαγγελματικές δεξιότητες, οι τίτλοι σπουδών και η επαγγελματική τους εμπειρία αντιστοιχούν με τη θέση εργασία τους.
- Αριθμός ατόμων στην ομάδα στόχος που είναι αυτοαπασχολούμενοι.
- Αριθμός ατόμων στην ομάδα στόχος που χρησιμοποίησαν τις υπηρεσίες εκπαίδευσης νεοφυούς επιχειρηματικότητας.
- Αριθμός ατόμων στην ομάδα στόχος που ανέπτυξαν επιχειρηματικές προσπάθειες.
- Αριθμός ατόμων στην ομάδα στόχος ή νοικοκυριών που είναι οικονομικά ανεξάρτητοι και η διαβίωση τους δεν εξαρτάται επιδόματα.
- Αριθμός ατόμων στην ομάδα στόχος που αναφέρουν έλλειψη εργασιακής ικανοποίησης.

2. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

- Αριθμός ατόμων στην ομάδα στόχος που απόκτησαν πιστοποίηση διαφόρων επιπέδων γλωσσομάθειας της Ελληνικής Γλώσσας.

• Ποσοστό διαρροής μαθητών από την ομάδα στόχος από τη συμμετοχή τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση.
• Αριθμός μαθητών της ομάδας στόχος που αποφοίτησαν από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που πέτυχαν την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
• Ποσοστό ικανοποίησης των αιτήσεων της ομάδας στόχος για τη συμπερίληψη των παιδιών τους στις υφιστάμενες δομές προσχολικής εκπαίδευσης του δήμου και δημοτικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς.
• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που συμμετείχαν σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.
• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που πιστοποιήθηκαν τα επαγγελματικά τους προσόντα.
• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που συμμετείχαν σε προγράμματα μαθητείας.
3. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Στέγη
• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που έλαβαν συμβουλευτικές υπηρεσίες για την εξεύρεση στέγης.
• Αριθμός της ομάδας στόχος που είναι άστεγοι.
• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που εκφράζουν ικανοποίηση από τις συνθήκες στέγασής τους.
• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που εκφράζουν ικανοποίηση με την περιοχή της πόλης που διαμένουν (π.χ. ασφάλεια, κοινωνική συνοχή, πρόσβαση σε υπηρεσίες).
• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που διαμένουν σε στέγη που δε συμπεριλαμβάνεται σε κάποιο πρόγραμμα.
4. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Κοινωνική Συνοχή και Ενεργή Συμμετοχή
• Αριθμός σημείων υπηρεσιών πληροφόρησης
• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που χρησιμοποιούν που ενημερώθηκαν από τις υπηρεσίες πληροφόρησης.

• Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχος που έλαβαν τις υπηρεσίες του Κέντρου Κοινότητας και του Κέντρου Ένταξης Μεταναστών.
• Αριθμός συνεδριάσεων ανά έτος του ΣΕΜΠ.
• Αριθμός προσφύγων / μεταναστών που συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του ΣΕΜΠ.
• Αριθμός προσφύγων / μεταναστών με το αίσθημα του «ανήκειν» στις περιοχές διαμονής τους.
• Αριθμός οργανωμένων κοινοτήτων προσφύγων / μεταναστών.
• Αριθμός ανά έτος διαπολιτισμικών δράσεων και πολιτισμικών προγραμμάτων.
• Αριθμός ανά έτος σεμιναρίων ψυχικής υγείας.
• Αριθμός περιστατικών ρατσιστικής βίας.
5. Δείκτες Αξιολόγησης για τον Άξονα Παρέμβασης Δικτύωση και Συνεργασία
• Αριθμός τοπικών και διεθνών δικτύων για την κοινωνική ένταξη που συμμετέχει ο Δήμος Λαρισαίων.
• Αριθμός δράσεων που δημιουργήθηκαν με βάση τη διεθνή εμπειρία και συνεργασία.
• Αριθμός δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν εξαιτίας της δικτύωσης.

Παράρτημα Α: Πρόταση Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και
Προσφύγων για Δράσεις Κοινωνικής Ένταξης Προσφύγων και
Μεταναστών

Άξονες Παρέμβασης	Στόχοι	Δράσεις	Προβλήματα / Κίνδυνοι
1. Εργασία	Στόχος 1: Παροχή συμβουλευτικής εργασίας και ενημέρωση για την ισχύουσα εργατική νομοθεσία στην Ελλάδα. Στόχος 2: Αντιστοίχιση μεταξύ των τοπικών αναγκών της αγοράς εργασίας και των δεξιοτήτων των προσφύγων και μεταναστών. Στόχος 3: Ανάπτυξη δικτύωσης με τον ιδιωτικό τομέα για τη βελτίωση της απορρόφησης προσφύγων και μεταναστών στην αγορά εργασίας, που θα συνοδεύεται από καταγραφή των αναγκών της αγοράς εργασίας των ανέργων της αγοράς εργασίας. Στόχος 4: Προώθηση εκκολαπτηρίου νεοφυούς επιχειρηματικότητας για πρόσφυγες και μετανάστες. Στόχος 5: Καταγραφή των επαγγελματικών δεξιοτήτων και εργασιακής εμπειρίας των προσφύγων και μεταναστών. Στόχος 6: Συνηγορία για την πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων των προσφύγων και μεταναστών και την πρόσβαση τους σε προγράμματα μαθητείας.	1. Δημιουργία γραφείου διασύνδεσης με την αγορά εργασίας 2. Δημιουργία οδηγού εργασιακών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και μετάφρασή του στις κύριες γλώσσες του πληθυσμού 3. Παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών εργασιακής και επιχειρηματικής συμβουλευτικής 4. Εκπόνηση έρευνας για την αγορά εργασίας με ταυτόχρονη καταγραφή των δεξιοτήτων του προσφυγικού πληθυσμού 5. Οργάνωση και προώθηση του θεσμού «Ημέρα Καριέρας» για πρόσφυγες και μετανάστες 6. Δημιουργία business lab για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας των προσφύγων και μεταναστών για την δημιουργία και λειτουργία μικρών ή startup επιχειρήσεων 7. Παροχή διαπολιτισμικής μεσολάβησης στο χώρο εργασίας. 8. Έναρξη διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (Υπουργείο Εργασίας, ΟΑΕΔ κλπ.) προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση της ομάδας στόχου στην εργασία.	1. Κινητικότητα του πληθυσμού, μεταξύ άλλων και λόγω έλλειψης σταθερής στέγης 2. Αδυναμία απόδειξης εργασιακής προϋπηρεσίας και επαγγελματικών προσόντων 3. Περιορισμένη δικαιοδοσία του δήμου σε θέματα απασχόλησης 4. Ελλιπής γνώση της ελληνικής γλώσσας 5. Ποσοστό ανεργίας στην ευρύτερη περιοχή 6. Εποχικότητα της προσφερόμενης εργασίας στην περιοχή
2. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	Στόχος 1: Μαθήματα ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού	1. Αναβάθμιση των εγκαταστάσεων του Κέντρου Δια Βίου Μάθησης. 2. Οργάνωση συστηματικών μαθημάτων ελληνικής γλώσσας στα	1. Περιορισμένος αριθμός θέσεων σε δωρεάν προγράμματα του Δήμου και δυσκολία ανεύρεσης κονδυλίων

25

	Στόχος 2: Διδασκαλία μητρικής γλώσσας των προσφυγικών και μεταναστευτικών πληθυσμών. Στόχος 3: Υλοποίηση προγραμμάτων ενισχυτική διδασκαλίας για μαθητές μετανάστες και πρόσφυγες προκειμένου να αποκλειστεί η σχολική διαρροή (στα πρότυπα των κοινωνικών φροντιστηρίων που έχουν υλοποιήσει η δήμοι) Στόχος 4: Συμπερίληψη παιδιών προσφύγων και μεταναστών σε υφιστάμενες δομές προσχολικής εκπαίδευσης του δήμου και δημοτικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς. Στόχος 5: Επαγγελματική κατάρτιση σε ειδικότητες που παρουσιάζουν αυξημένη ζήτηση σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς.	ΚΔΒΜ, με στόχο την πιστοποίηση διαφόρων επιπέδων γλωσσομάθειας. 3. Οργάνωση σεμιναρίων επαγγελματικής κατάρτισης με βάση τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας. 4. Υποστήριξη των προσφυγικών κοινοτήτων στην οργάνωση και διδασκαλία μητρικών γλωσσών. Οργάνωση σεμιναρίων επαγγελματικής ορολογίας. 5. Τροποποίηση κανονισμών δημοτικών δομών (ενδεικτικά, παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, ΚΔΑΠ, γυμναστηρίων κλπ.) ώστε να μην είναι απαραίτητη η προσκόμιση δικαιολογητικών που δεν έχουν στην κατοχή τους αιτούντες άσυλο και δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.	προκειμένου να ενισχυθούν οι υπάρχουσες δομές. 2. Έλλειψη εξειδικευμένου εκπαιδευτικού προσωπικού στην διαπολιτισμική εκπαίδευση. 3. Εκπαιδευτικό κενό σε μεγάλο αριθμό παιδιών της ομάδας στόχου λόγω μακροχρόνιων μετακινήσεων.
3. Στέγη	Στόχος 1: Οι δράσεις στον τομέα της στέγασης θα πρέπει να επιχειρήσουν να διευρύνουν τις επιλογές των προσφύγων/μεταναστών εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες στην κατοικία, όχι μόνον όσον αφορά την πρόσβαση αλλά και την ποιότητα. Στόχος 2: Κατανομή των προσφύγων / μεταναστών σε περιοχές όπου παρέχουν ίσες ευκαιρίες απασχόλησης και εκπαίδευσης Στόχος 3: Υπηρεσίες συμβουλευτικής και υποστήριξης σε ανθρώπους σε κατάσταση επισφαλούς στέγασης ώστε να αποφύγουν την αστεγία.	1. Αναβάθμιση της ποιότητας των υπάρχοντων προγραμμάτων στέγασης. 2. Εκπόνηση μελέτης σχεδιασμού και υλοποίησης προγραμμάτων κοινωνικής ή / και προσιτής κατοικίας για την ομάδα στόχος.	1. Ταυτόχρονη αναζήτηση στέγης από μεγάλο αριθμό ατόμων της ομάδας στόχου. 2. Υψηλό κόστος στέγασης στην περιοχή. 3. Απουσία Εθνικής στεγαστικής πολιτικής. 4. Περιορισμένος αριθμός διαθέσιμων διαμερισμάτων. 5. Άρνηση μίσθωσης στέγης στην ομάδα στόχος.

26

4. Κοινωνική Συνοχή και Ενεργή Συμμετοχή	Στόχος 1: Δημιουργία συστήματος υποδοχής και ενημέρωσης που ξεκινά με την άφιξη ενός μετανάστη / πρόσφυγα στο Δήμο Λαρισαίων. Στόχος 2: Πολλαπλασιασμός των σημείων υπηρεσιών πληροφόρησης, ώστε να αποτελέσουν κόμβοι ενημέρωσης για τους πρόσφυγες και τους μακροχρόνιους μετανάστες. Στόχος 3: Σύσταση Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών Στόχος 4: Δημιουργία Κέντρου Ένταξης Μεταναστών ως παράρτημα Κέντρου Κοινότητας Στόχος 6: Ευαισθητοποίηση του κοινού και καταπολέμηση των αρνητικών στερεοτύπων. Στόχος 7: Παροχή επαρκούς υποστήριξης σε θέματα ψυχικής και σωματικής υγείας	1. Μαθήματα δημοκρατίας και Ελληνικού Πολιτισμού. 2. Σύνταξη οδηγού κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου σε διάφορες γλώσσες. 3. Διαπολιτισμικές δράσεις που απευθύνονται στην τοπική κοινότητα και στην ομάδα στόχου. 4. Ενημερωτική εκστρατεία για τους μύθους και τις αλήθειες γύρω από το προσφυγικό και το μεταναστευτικό ζήτημα. 5. Δημιουργία πολιτιστικών προγραμμάτων που απευθύνονται και στην ομάδα στόχου. 6. Σεμινάρια σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας σε σχέση με το προφίλ της ομάδας στόχου 7. Διευκόλυνση συμμετοχής των εκπροσώπων των κοινοτήτων στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών. 8. Αναζήτηση πόρων για την διευκόλυνση της μετακίνησης των διαμενόντων στην ανοιχτή δομή φιλοξενίας του Κουτσόχερου προς την πόλη της Λάρισας. 9. Αξιοποίηση των δημοτικών μέσων ενημέρωσης για δράσεις ευαισθητοποίησης.	1. Έλλειψη χρηματοδοτικών πόρων για δράσεις κοινωνικής ένταξης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. 2. Συνεχής αλλαγή της νομοθεσίας που ρυθμίζει τα δικαιώματα των προσφύγων και μεταναστών. 3. Αύξηση ξενόφοβης ρητορικής από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και εδραίωση στερεοτυπικών αντιλήψεων της τοπικής κοινωνίας γύρω από το προσφυγικό/μεταναστευτικό ζήτημα. 4. Περιορισμένη αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων κοινοτήτων.
5. Δικτύωση και Συνεργασία	Στόχος 1: Χαρτογράφηση θεσμών (ποιος κάνει τι, πώς και με ποιον) για τον εντοπισμό όλων των σχέσεων σε όλα τα επίπεδα, τις οριζόντιες διασυνδέσεις του δήμου με άλλους τοπικούς δημόσιους και μη δημόσιους φορείς (στρατηγική	1. Συμμετοχή σε τοπικά και διεθνή δίκτυα και πλατφόρμες σχετικά με την κοινωνική ένταξη. 2. Υιοθέτηση πρωτοποριακών πρακτικών που εφαρμόστηκαν από άλλες ευρωπαϊκές πόλεις.	1. Έλλειψη συντονισμού μεταξύ των φορέων που εργάζονται σε επίπεδο πόλης. 2. Αδυναμία του Δήμου να συμμετάσχει Ευρωπαϊκά Δίκτυα κοινωνικής ένταξης.

	και σχεδιασμός, ενημέρωση, εφαρμογή πολιτικής, οικονομική, παρακολούθηση, επιχειρησιακή διαχείριση). Στόχος 2: Συντονισμός μεταξύ των διαφορετικών τμημάτων του δήμου που εμπλέκονται στις διαδικασίες κοινωνικής ένταξης πολιτών τρίτων χωρών. Στόχος 3: Συνεργασία για την ανταλλαγή καλών πρακτικών, τον καθορισμό ενταξιακών στόχων, καθώς επίσης και για την εξεύρεση σχετικών οικονομικών πόρων.	3. Δικτύωση με γειτονικούς δήμους με παρόμοιες ή ταυτόσημες ενταξιακές ανάγκες. 4. Δημιουργία ομάδας εργασίας όλων των φορέων που εμπλέκονται στη διαχείριση του προσφυγικού και μεταναστευτικού στην πόλη της Λάρισας	
--	---	---	--

Προβλήματα / Κίνδυνοι

Η υλοποίηση και η επιτυχία των Στόχων και των Δράσεων του Στρατηγικού Σχεδίου Ένταξης Προσφύγων και Μεταναστών του Δήμου Λαρισαίων είναι δυνατό να αντιμετωπίσει ένα ή περισσότερους από τους παρακάτω παράγοντες ως εμπόδια στην επίτευξη των στόχων του:

Α. Η Ελλάδα ως Χώρα Διέλευσης και όχι ως Χώρα Προορισμού

Μέρος του προσφυγικού πληθυσμού που βρέθηκε στη χώρα μετά το Μάρτιο του 2016 και την κοινή δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης – Τουρκίας «εξαναγκάστηκε» να ζητήσει άσυλο στη χώρα μας και εξακολουθεί όμως, παρόλα αυτά, να επιδιώκει την μετεγκατάσταση του σε άλλη Ευρωπαϊκή χώρα. Πολύ συχνά, άνθρωποι αυτού του προφίλ διστάζουν να ενταχθούν στην Ελληνική κοινωνία θεωρώντας τη διαμονή τους εδώ προσωρινή και σύντομη.

Β. Άρνηση των τοπικών παραγόντων να συμπεριλάβουν τους πρόσφυγες και μετανάστες στην οικονομική και κοινωνική ζωή της πόλης.

Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα δέχεται μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές εδώ και κάποιες δεκαετίες παρατηρούνται ακόμα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού, ενδεικτικά άρνηση εργοδοτών να προσλάβουν πρόσφυγες και μετανάστες, άρνηση ιδιοκτητών να μισθώσουν τα ακίνητα τους σε αλλοδαπούς κλπ.

Γ. Παράλληλες Κοινότητες

Ως συνέπεια της μετανάστευσης χωρίς ένταξη, εμφανίστηκαν παράλληλες κοινωνίες σε ορισμένες περιοχές της Ευρώπης. Με αυτό εννοούμε τμήματα του πληθυσμού μιας χώρας που δε συμμετέχουν καθόλου στην κοινωνία της πλειοψηφίας είτε από ανάγκη είτε από επιλογή. Η ιδιότητα των προσφύγων και μεταναστών ως μη οικεία άτομα της κοινωνίας υποδοχής, και η διαφορετικότητα τους που είναι αποτέλεσμα της πολιτιστικής κληρονομιάς και της διαφορετικής

πολιτισμικής ταυτότητας είναι δυνατό να τους κατατάξει εκ προοιμίου σε μια ομάδα υψηλού κινδύνου για περιθωριοποίηση, στιγματισμό και κοινωνικό αποκλεισμό.

Η έλλειψη γλωσσικών δεξιοτήτων και η απομόνωση των μεταναστών σε μειονεκτούσες γειτονιές θεωρούνται τα κύρια εμπόδια για την ένταξη. Επίσης, προβλήματα στην πρόσβαση στη στέγαση με συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης, η φυλετική απομόνωση των προσφύγων και μεταναστών σε υποβαθμισμένες περιοχές της πόλης με υψηλά επίπεδα φτώχειας και έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία γκέτο που ενέχουν τους κινδύνους της αντικοινωνικής συμπεριφοράς, της εγκληματικότητας, της φυλετικής βίας και του οργανωμένου ρατσιστικού εγκλήματος. ^[1]_{SEP}

Δ. Εμπόδια στην Αγορά Εργασίας

Ελλείπει νομοθετικού πλαισίου αναγνώρισης ακαδημαϊκών τίτλων και επαγγελματικών προσόντων, η πρόσβαση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού στην αγορά εργασίας καθίσταται αδύνατη για υπηκόους τρίτων χωρών. Αυτό σε συνδυασμό με την έλλειψη συστηματικού προγράμματος γλωσσομάθειας και την απουσία εξειδικευμένου προγράμματος πρόσβασης στην εργασία, οδηγεί στον αποκλεισμό των προσφύγων και μεταναστών από την αγορά εργασίας.

Ε. Στάση της Τοπικής Κοινωνίας

Έρευνες σε διάφορες χώρες της Ευρώπης έχουν φέρει στην επιφάνεια το γεγονός της αύξησης της ξενοφοβίας στους τοπικούς πληθυσμούς μετά τη ραγδαία αύξηση των προσφυγικών ροών το 2015. Η πλειονότητα των κοινοτήτων (51%) είπε ότι η μετανάστευση είχε επιδεινώσει το έγκλημα και ότι ασκεί πίεση στο κράτος πρόνοιας. Η δυσπιστία των ευρωπαίων πολιτών απέναντι στους κρατικούς θεσμούς άρα και στην ικανότητα τους να διαχειριστούν το προσφυγικό και το μεταναστευτικό ζήτημα συμβάλλει στη μη αναγνώριση των προσφύγων και μεταναστών σε τοπικό επίπεδο ως συμπολιτών αλλά ως «αλλοδαπών», άρα ως «άλλων», επιτρέποντας έτσι φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας, με αποτέλεσμα τη μη συνειδητοποίηση των προβλημάτων των μεταναστών στην προσπάθεια ένταξης τους στην τοπική κοινωνία, καθώς και στην πολιτιστική αναγνώριση και αποδοχή διαφορετικών ομάδων πολιτών που συνυπάρχουν ως κάτοικοι στα όρια του Δήμου.

ΣΤ. Αδυναμία Πρόσβασης

Αδυναμία πρόσβασης των προσφύγων που διαμένουν στην ανοιχτή δομή φιλοξενίας του Κουτσόχερου στις προσφερόμενες υπηρεσίες του Δήμου.

Ζ. Τα Βιώματα των Προσφύγων

Η ανάλυση της δυναμικής των προβλημάτων που σχετίζονται με την εμπειρία του ατόμου που οδηγείται στην επιλογή της μετανάστευσης ή της φυγής από εμπόλεμες περιοχές, επηρεάζει την διαδικασία ένταξης στη χώρα προορισμού.

Ειδικά στην περίπτωση των προσφύγων, το καθεστώς του πρόσφυγα συνδέεται άμεσα με τη βίωση τραυματικών γεγονότων όπως τα ακόλουθα:

1. Πριν τον εκτοπισμό: διώξεις, διακρίσεις, κοινωνικές αναταραχές, πόλεμος, εμφύλιες διαμάχες εξάρσεις, βασανιστήρια, απειλή για την υγεία και τη ζωή, κακές συνθήκες διαβίωσης.
2. Κατά τον βίαιο εκτοπισμό: συγγενείς που παρέμειναν στη χώρα εκτεθειμένοι σε διώξεις, διαχωρισμός των μελών της οικογένειας.
3. Κατά την ένταξη: παραμονή σε κέντρο προσφύγων, αβεβαιότητα των αποτελεσμάτων της διαδικασίας ασύλου, απάθεια, πλήξη, κατάθλιψη, βία, αίσθημα πολιτιστικής απώλειας, αίσθημα ενοχής, κρίση ταυτότητας, καμία δυνατότητα να συμμετάσχουν πλήρως στην κουλτούρα υποδοχής και, στην περίπτωση μιας παρατεταμένης διαδικασίας ασύλου, απραξία, απαισιοδοξία, απόσυρση, δυσπιστία, άγχος.

Η. Χρηματοδοτικοί Πόροι

Ορισμένοι από τους στόχους του Στρατηγικού Σχεδίου Ένταξης δε θα επιτευχθούν αν δεν εξευρεθούν οι πόροι για τη χρηματοδότηση των απαραίτητων δράσεων. Μέσα στο σημερινό δύσκολο οικονομικό περιβάλλον, η Αυτοδιοίκηση έχει να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα των μειωμένων πόρων. Η απουσία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου αξιοποίησης σύγχρονων

χρηματοδοτικών εργαλείων τα οποία προσφέρουν τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα, ενεργοποίησης των διαδικασιών κοινωνικής διαβούλευσης, αξιοποίησης δυνατοτήτων σύμπραξης, κλπ. θα έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των δράσεων και τη μη επίτευξη των αντιστοίχων στόχων.